

דף מז.

עין משפט א.

א"ח סימן קפא פעיף ו

עיין לעיל דף מו: עין משפט ה ו

עין משפט ב.

א"ח סימן קפז פעיף טו

טז. אין המסובין רשאים לטעום ז עד שיטעם הבוצע.

הגה: אבל מותר לתת לכל אחד חלקו קודם שאוכל הבוצע ח, והם ימתינו עד שיאכל הבוצע.

טז. יז. אם כל אחד אוכל מככרו ואין כולם זקוקים לככר שביד הבוצע ט, הם רשאים לטעום קודם י.

ואם הוא שבת או יו"ט צריך שיהיה לפני המסובין לחם משנה חוץ ממה שלפני הבוצע ואז יהיו רשאים לטעום קודם הבוצע.

עין משפט ג.

א"ח סימן קע פעיף ב

ב. שנים ממתינים זה את זה בקערה, כשאחד מסלק ידו מן הקערה לשתות, חבירו מפסיק מלאכול עד שיגמור השתיה, אבל אם הם שלושה אין השנים פוסקין בשביל אחד.

ז. ברכות מ"ו. וכ"כ הב"י לענין דינא ודלא כהשר מקוצי המובא בתוס'.

ו. ואפי' כשכל אחד מברך על ככרו לעצמו כשהם זקוקים ללחם משנה שלו ג"כ לא יטעמו עד שיטעם הוא, כה"ח אות קי"א. ומכאן קצת ראייה שאין צורך לתת למסובין מלחם משנה עצמו אלא רק צריכים להמתין לא לאכול עד שיאכל הבוצע, ואח"כ אוכלים מהלחם שלידי.

ח. והט"ז בס"ק ט"ו תמה דהרי זה הפסק, והמ"א בס"ק ל"א כתב דאין זה הפסק שזה בכלל הטעימה כיון שבירך בעד כולם וכ"כ הלבוש, אבל לכתחלה יש לטעום קודם שיחלק למסובין, כה"ח אות קי"ב.

ט. כי לכל אחד יש שלם לפניו דאי לאו הכי הם זקוקים לו כדי לברך על שלם.

י. אף שהם יוצאים בברכת המברך רק שימתינו עד שיכלה אמן מפי רוב העונים.

אור"ח סימן קסז סעיף יז

עין משפט ד.

יז. יט. ה**בוצע פושט את ידו לקערה תחלה ואם בא לחלוק כבוד למי שגדול ממנו רשאי.**

אור"ח סימן קסז סעיף טז

עין משפט ה.

יח. **אין ה**בוצע רשאי לבצוע עד שיכלה אמן מפי רוב העונים**.**

אור"ח סימן קכד סעיף ח

עין משפט ו.

יח. **ח. לא יענה אמן חטופה ל דהיינו שהאל"ף כאילו נקודה בחטף מ, וכן לא ימהר לענות קודם שיסיים המברך.**

כמ"כ לא יענה אמן קטופה שמחסר קריאת הנו"ן ו אינו מוציאה בפה.

הגה: **גם לא יפסיק באמצע המלה.**

יח. **ט. לא יענה אמן יתומה דהיינו שהוא מחוייב בברכה וש"ץ מברך אותה והוא לא שמע הברכה ועונה אמן, אף שיודע איזה ברכה מברך הש"ץ.**

הגה: **ויש מחמירין אפי' באינו חייב באותה ברכה ו שלא יענה אמן אם אינו יודע באיזה ברכה עומד הש"ץ.**

כ. שהעונה אמן כמברך, וצריך שתכלה הברכה קודם שיבצע.

אבל א"צ להמתין על המאריכין באמן יותר מדאי דאינו אלא טועה, ב"י, ב"ח.

ה"ה אם בצע לפני הברכה דאסור לטעום עד שיסיימו רוב העונים אמן.

ל. ו ברכות מ"ז ע"א ע"ש, וכל המאריך באמן מאריכין לו ימיו ושנותיו, ובלבד שלא יאריך יותר מדאי, לפי שאין קריאת התיבה כמשמעה. ב"י, בשם תו"ס.

מ. ו דהיינו שקוראים את האל"ף בשוא נוטה לצירי, וצ"ל האל"ף בפתח, ולא דוקא בפתח אלא בקמץ, כה"ח אות מ"ב.

ו וה"ה שלא יאמר אמן באחד משאר נקודות שאין משמעות פירושה לשון האמנת דברים כגון בשורוק או בחולם, שם אות מ"ג.

נ. ו או האל"ף, ולא יאמר הנו"ן דגושה ולא בסגול או צירי, וכן אחד של ק"ש הדל"ת אינה דגושה ויזהרו בזה.

ו והרמ"א הוסיף גם לא יפסיק באמצע המלה דהיינו שמפסיק האמן לשנים, ב"י.

ס. ו אפי' בברכת קריאת ס"ת או הנהנין אינו מותר אלא בידוע, מ"מ א"צ לשמוע כל הברכה מתחלה ועד סוף כמ"ש בסי' רט"ו סעיף ב'. ועיין בכה"ח אות מ"ז מש"כ בזה.

לא ימתין בעניית אמן אלא מיד כשכלה הברכה **ע** יענה אמן **פ**.

ה. י. לא יענה אמן קצרה אלא ארוכה קצת כדי שיוכל לומר "אל מלך נאמן" **ז**, ולא יאריך בה יותר מדאי לפי שאין קריאת התיבה נשמעת כשמאריך יותר מדאי.

עין משפט ז. אור"ח סימן קצז פעיף א

א. שנים שאכלו כאחד וגמרו, ובא שלישי אם יביאו להם דבר מה ויכולים לאכול ממנו, חייבים ליתן לו לאכול כדי שיצטרף עמהם לזימון **ק**, והוא שבא לפני שאמרו הב לן ונברך **ר**.

הגה: ולפני שנטלו כבר מים אחרונים **ש**.

עין משפט זז. אור"ח סימן רא פעיף א

א. הגדול **ת** מברך על הכוס ואפי' בא בסוף, ואם רצה לתת רשות לקטן לברך רשאי, וכל זה באין שם אורח **א** אבל ביש שם אורח הוא מברך

- ע.** וְתוֹךְ כְּדִיבּוֹר כְּדִיבּוֹר דְּמִי, מ"ב אות ל"ד.
- וְאַחֲרֵי שֶׁהֲשִׁיךְ הַתַּחֲלִיל אֶתְּהָ גִיבּוֹר אֵין לַעֲנוּת עַל הַבְּרָכָה שֶׁל מִגֵּן אַבְרָהָם וְכַמּוֹבֵן שֶׁהֲשִׁיךְ יִזְהַר לֹא לְמַהֵר לְהַתְּחִיל אֶתְּהָ גִבּוֹר לְפָנַי שְׁעֵנּוּ רֹב הַצְּבוּר אִמֵּן. כה"ח אות מ"ט.
- פ.** וְאִם הַחֲזוֹן מֵאֲרִיךְ בְּנִיגוֹן שֶׁל וְאִמְרוּ אִמֵּן יִאֲמְרוּ אִמֵּן מִיֵּד כִּי הַנִּיגוֹן הוּא הַפְּסֵק, מ"א ס"ק י"ד. ודוקא אם מאריך הרבה. אבל כשמאריך בסוף הברכה בניגון יש לזיזוהר שלא לענות אמן לפני סיום הש"ץ שלא תהיה אמן חטופה, שם אות נ'.
- צ.** וְצָרִיךְ לְהִרְהַר בְּאֵל מֶלֶךְ נֶאֱמַן בְּאִמִּירְתּוֹ אִמֵּן, כה"ח אות נ"א.
- ק.** דמצוה לחזור אחר זימון.
- ר.** ואפי' רק אחד אמר הב לן ונברך אין מצטרפין עוד.
- ש.** וְהִיא הִיא אִם נִטַּל הַכּוֹס לְבִרְךְ אַע"פ שֶׁלֹּא אָמַר הַב לָן וְנִבְרַךְ אֵין הַג' מְצַטְרֵף, כה"ח אות ח'.
- נטלו כוס לברך וסברו שהם עשרה והתברר שהם רק ט' אינם יכולים לצרף עוד העשירי, שם אות ט'.
- ת.** וְהֵינּוּ בַּחֲכָמָה, וְהַיּוֹם לֹא נִהְיָו לְהַקְפִּיד בְּזֶה שֶׁלֹּא יִבּוֹאוּ לֹמַר זֶה גְּדוֹל יוֹתֵר, לְבוֹשׁ. אַךְ מִנְהַג בְּנֵי סְפָרַד לְהַקְפִּיד לְתַת לְגְּדוֹל שֶׁהוּא יִזְמֵן, כה"ח אות ג'.
- א.** וְבִלְלִיל פֶּסַח בְּעַה"ב מְבָרַךְ אֵף שִׁישׁ שֶׁם אֹרַח כַּמ"ש בְּסִי תַע"ט בְּרַמ"א, כה"ח אות ו'.
- וְמָה שֶׁהָאֹרַח מְבָרַךְ דּוּקָא בְּהַגּוֹן בְּעִינֵי בְּעַה"ב, ב"י, וְע"פ הַזּוּהַר בְּפ' בִּלְק דָּף קַפ"ז ע"ב מִי שֶׁאֹמֵר ד"ת עַל הַשּׁוֹלְחַן הוּא צָרִיךְ לִיקַח הַכּוֹס וּלְבִרְךְ, שֶׁם אֹת ט'. וְאִם יֵשׁ הַרְבֵּה

אפי' בעה"ב גדול ממנו, כדי שיברך לבעה"ב.^ב

א. ב. ברכת האורח לבעה"ב כך היא, יהי רצון שלא יבוש ולא יכלם לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, ויצליח בכל נכסיו, ויהיו נכסיו מוצלחים וקרובים לעיר וכו'...^ג.

ואם בעה"ב רוצה לוותר על ברכת האורח ולברך ברכת המזון בעצמו רשאי.

דף מז:

עין משפט ב. אר"ח סימן קצט סעיף ג

ג. עם הארץ גמור מזמנין עליו.^ד

עין משפט ג. אר"ח סימן קצט סעיף ד

ה. ד. גר שמל ולא טבל^ה אין מזמנין עליו, אבל גר גמור מזמנין עליו, ויכול לברך ולומר על שהנחלת לאבותינו.

אורחים יתנו לגדול שבהם.

ב. ובדרשות מהר"ש הביא על הפסוק וברכת "את" ה' אלהיך "את" לרבות ברכת אורח לבעה"ב.

ו ואם האורח אוכל בתשלום א"צ לברך לבעה"ב, ורק באוכל בחינם, שם.

ג. עיין בכה"ח אות י"ב נוסח ברכת האורח בחתן וכלה, ובמילה ועוד.

ו וכשהבן מברך לאביו יאמר הרחמן הוא יברך את אבי מורי בעה"ב הזה ואת אמי מורתי בעלת הבית הזה וכו'.

ו יש לתת הכוס של ברהמ"ז למי שידוע שהוא בקי לברך ואין מגמגם בלשונו כדי שהשמחה תהיה בשלימות. והיום שכל אחד מברך לעצמו כל אחד מברך לבעה"ב, וא"כ בעה"ב לא יפסיד הברכה ויברך בעצמו על הכוס ולא יניח המצוה לעשותה ע"י אחרים, כה"ח אות י"ט.

ד. משמע אפי' אם אינו קורא ק"ש שחרית וערבית, ועיין בכה"ח אות ז' שהאחרונים כתבו שאין מזמנין עליו.

ה. ואם טבל לפני שמל הדבר בספק ועיין ביו"ד סי' רס"ח סעיף א', וברמ"א שם ב' דעות.

עין משפט ד.

יו"ד סימן רפה פ"ב

ב. כשבא להתגיר אומרים לו מה ראית שבאת להתגיר^ו, האם אתה לא יודע שישראל בזה"ז דחויים וסחופים ומטורפים ויסורים באים עליהם, אם אמר יודע אני ואיני כדאי להתחבר עמהם מקבלים אותו מיד, ומודיעים לו עיקרי הדת^ז שהוא יחוד ה', ואיסור ע"ז ומאריכין עמו בדבר זה, ומודיעים אותו מקצת מצות קלות ומקצת מצות חמורות^ח ומקצת עונשים של מצות כגון קודם שבאת לקהל ישראל אכלת חלב אין אתה ענוש כרת, חללת שבת אין אתה חייב סקילה ועכשיו חייב כרת על חלב, וסקילה על חילול שבת.

ג. אין מרבין עליו^ט, ואין מדקדקין עליו, וכשם שמודיעים אותו ענשן של מצות כך מודיעין אותו שכרן של מצוות, ומודיעים לו שבעשיית המצוות יזכה לחיי עולם הבא. ושאיין שום צדיק גמור אלא בעל החכמה העושה מצות אלו ויודעם, ואומרים לו שהעולם הבא אינו צפון אלא לצדיקים^י והם ישראל ומה שתראה ישראל בצער בעולם הזה, טובה צפונה להם שאינם יכולים לקבל רוב טובה בעולם הזה כעכו"ם, שמא ירום לבכם ויתעו ויפסידו שכר עולם הבא. כמ"כ אין הקב"ה מביא עליהם רוב פורענות כדי שלא יאבדו אלא כל עובדי כוכבים כלים והם עומדים.

ד. ומאריכים בדבר הזה כדי לחבבן. ואם קיבל מלין אותו מיד^י, וממתנינם לו עד שיתרפא רפואה שלמה^ל, ואח"כ מטבילין אותו

ו. מברייתא יבמות מ"ז. ואם פרש שיפרוש דקשים גרים לישראל כספחת בעור.

ז. מרמב"ם בפ"ד מאיסורי ביאה.

ח. וכתב הב"י דאם לא הודיעוהו אינו מעכב.

ט. היינו הזכרת העונשים, ואין להודיעו כל הדקדוקים והחומרות שיש באיסור חלב, ואיסור שבת דשמה כוונתו לשמים, כ"כ הב"ח. ש"ך ס"ק ה'.

י. שם בברייתא.

כ. משמע דאין ממתנינם דאין דוחים מצות עשה. והקשה הרמב"ן מדוע משהין מצות טבילה ולא מטבילין אותו קודם המילה, ותירץ כיון שהמילה קשה עליו מלין תחילה ואם יפרוש יפרוש, מ"מ אם טבל תחילה הרי זה גר עכ"ל. ט"ז ס"ק ד'.

ל. שהמים מזיקים למכה קודם שתתפא כראוי. ט"ז ס"ק ה'.

טבילה הגונה בלא חציצה.

הגה: י"א שיגלה שערותיו^א ויטול צפורניו של ידיו ורגליו קודם הטבילה.

ב. ה. בשעת הטבילה צריך שיהיו שלשה^ב עומדים על גביו ומודיעים אותו מקצת מצות קלות ומקצת חמורות פעם שניה, והוא עומד במים, ואם היתה אשה נשים מושיבות אותה במים עד צוארה והדיינים שהם השלשה מבחוץ ומודיעים אותה מקצת מצות קלות וחמורות והיא יושבת במים ואח"כ טובלת בפניהם^ג, ומחזירים פניהם ויוצאים כדי שלא יראו אותה כשתעלה מן המים.

ב. ו. יברך הגר או הגיורת על הטבילה אחר שיעלה מן המים^ד, וכיון שטבל הרי הוא כישראל שאם חזר לסורו הוא כישראל מומר, ואם קידש קידושיו קידושין.

עין משפט ה.ו. יו"ד סימן רסז סעיף עט

עמ. צה. המשחרר את עבדו עובר בעשה ד"לעולם בהם תעבודו". מ"מ מותר לשחרר עבדו לדבר מצוה, אפי' היא מדבריהם כגון שלא היו בביהנ"ס עשרה ומשחררו להשלים מניין וכן כל כיוצא בזה^ה. ה"ה שפחה^ו שנוהגין בה העם מנהג הפקר כופין את רבה ומשחררה, כדי שתצא ויסור המכשול.

- מ. הגם דאין חציצה בשערות כתב הש"ך בס"ק ז' דכן המנהג במומרים כשחוזרים לדת ישראל, מ"מ בדיעבד אם לא גילח שעריו רק שאין דבר חוצץ עלתה לו הטבילה.
- נ. מהטור ממימרא דר' חייא אמר ר"י ביבמות מ"ז ע"ב, דמשפט כתיב ביה ואינו גר בלא מילה וטבילה.
- ס. ואם טבלה שלא בפניהם, צריכה לחזור ולטבול בפני ג'. מתשובת פרח מטה אהרן. פ"ת אות ב'.
- ע. מפסחים ז' ע"ב, ועיין בתוס' שם ד"ה הטבילה, וכ"כ הרי"ף.
- פ. מימרא דרב יהודה וכו"ע בכרייתא גיטין ל"א ע"ב, ובברכות דף מ"ז ע"ב ושם בגמ' מצוה דרבים שאני.
- צ. מלשון זה משמע אפי' שפחה גמורה אם נוהגין בה מנהג הפקר משחררה, אבל בטור משמע דוקא בחציה שפחה וחציה בת חורין שאינה ראויה לא לעבד ולא לבן חורין, אבל לא בסתם שפחה שראויה לעבד, אבל רבינו ירוחם כתב כדברי המחבר. ש"ך ס"ק ק'.

עין משפט ז.

או"ח סימן צ סעיף יד

ד. טו. ישכים אדם לבהכנ"ס כדי שיהיה מעשרה ראשונים ק.

ק. ברכות מ"ז ע"ב ובדף ח' ע"א וי"א דגם בעשרה ראשונים הקודם נוטל שכר הבאים אחריו, כה"ח אות צ"ו.
ו. וכל המקדים לבהכנ"ס הוא קרוב לשורש הקדושה גם אחרי שיש עשרה ראשונים, כה"ח אות צ"ז.
והמצוה ללכת מעוטף בטלית ותפילין קודמת למצוה להיות מעשרה ראשונים, כה"ח אות צ"ח.
ואם א"א לו לקיים להיות מעשרה ראשונים בשחרית יקיים מצוה זו במנחה ובערבית, שם אות צ"ט.